

Мороз Світлана Анатоліївна
науковий співробітник Навчально-науково-виробничого центру
Національний університет цивільного захисту України
моб. тел. (+380)95-507-14-35; e-mail: ra.ekma@gmail.com

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВА ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ФАКТОР ВПЛИВУ НА ЇЇ ЯКІСТЬ

Мороз С.А.

Національний університет цивільного захисту України

Дослідження проблематики інтернаціоналізації вищої освіти в контексті зміни ролі та місця соціально-політичних складових становлення публічного адміністрування, особливо у межах інтеграційних процесів вітчизняних ВНЗ до європейського освітнього простору, все далі більше набуває своєї значущості, як з огляду на необхідність подальшого розвитку відповідного напрямку наукового знання, так і з прийняттям до уваги необхідності адміністрування запитів основних суб'єктів забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти щодо змісту конкретних заходів та послідовності процедур.

На переконання учасників круглого столу «Вища освіта в системі факторів економічного розвитку України», проведення якого відбулось 21.04.2017 р. за ініціативи Київського національного економічного університету ім. Вадиима Гетьмана, саме розбудова якісної, ефективної та конкурентоспроможної системи вищої освіти є визначальним фактором соціально-економічного та інноваційного розвитку країни [1]. Світовий досвід переконливо свідчить, що розвиток конкурентоспроможності сучасного університету залежить не лише від рівня розвитку його трудового потенціалу та інституціональних умов функціонування складових системи вищої системи, а у тому числі і від відкритості університетського простору для іноземних студентів, викладачів та дослідників. Саме від залучення до системи вищої освіти України найбільш талановитих абітурієнтів та науково-педагогічних працівників з інших країн світу, у кінцевому випадку і буде залежати, як успіх популяризації вітчизняної моделі вищої освіти, так і підсумковий рівень якості її функціонування.

Значущість проблематики інтернаціоналізації вищої освіти для забезпечення процесів публічного адміністрування, може бути обґрунтована за такими основними напрямками:

– можливість залучення ВНЗ додаткових ресурсів для подальшого розвитку власних трудових можливостей, наприклад за рахунок експорту освітніх послуг, та як наслідок, отримання коштів від міжнародної діяльності (отримання грантів від міжнародних організацій; надходження коштів від іноземних студентів у вигляді оплати за спожиті освіти

послуги тощо). Реалізація цього напряму набуває неабиякої актуальності для розвитку системи вищої освіти, особливо в контексті поступово скорочення державних видатків на фінансування потреб державних ВНЗ. Отримані кошти можуть бути використані для удосконалення елементів системи трудового потенціалу ВНЗ за такими основними напрямами: 1) матеріальні ресурси: навчальні корпуси і лабораторії ВНЗ з їх обладнання; будівлі соціальної інфраструктури ВНЗ (столові, гуртожитки, спортивні комплекси, клуби, театри, бази відпочинку тощо); будівлі та споруди інфраструктури НДДКР, а також їх обладнання; інженерні мережі, а також їх елементи; споруди (елементи) благоустрою території ВНЗ; майно ВНЗ; інші матеріальні ресурси ВНЗ, які використовуються в процесі його основної та допоміжної діяльності; 2) нематеріальні ресурси: людський потенціал персоналу ВНЗ; стратегія розвитку ВНЗ, а також його місія, цілі та корпоративна культура; адміністративний та інформаційний ресурс ВНЗ; зв'язки з виробничими компаніями, органами влади; система управління ВНЗ, його традиції та репутація; соціально-психологічні умови для розвитку трудових можливостей; система мотивації і стимулювання трудової активності персоналу; місце розташування активів тощо [2];

– можливість університету підвищити якість надання освітніх послуг, перш за все за рахунок імпорту новітніх освітніх технологій, навчальних програм, знань тощо, тобто всього того, що забезпечує (може забезпечити) підготовку конкурентоспроможного фахівця з вищою освітою. Зростання ролі механізму інтернаціоналізації вищої освіти у забезпеченні якості надання освітніх послуг тим більше набуває своєї актуальності, чим складнішим стає управління нею з боку держави. Виявляється, що чисельні державні інститути, до компетенції яких у тому чи іншому обсязі входять питання контролю якості вищої освіти, не завжди можуть забезпечити не лише ефективність досягнення поставленої мети, а навіть наявність певних результатів. Наприклад, на цей час система вищої освіти України, не дивлячись на існування сталих традицій у забезпеченні її якості з боку держави, вітчизняна модель не є конкурентоспроможною на міжнародному ринку надання освітніх послуг. За експертною оцінкою фахівців авторитетної британської компанії QS (Quacquarelli Symonds Ltd) система вищої освіти України позиціонує лише на 45 місці серед відповідних систем 50 країн світу [3]. Недостатня ефективність діяльності суб'єктів державного управління за напрямом забезпечення якості вищої освіти не є виключенням, у тому числі й для тих країн, які мають сталий рівень розвитку інституціонального середовища, у тому числі й по відношенню до умов функціонування та розвитку системи вищої освіти. Не дивлячись на той факт, що за останні 20 років у більшості країн світу було значно збільшено кількість державних інститутів контролю якості надання освітніх послуг, а також неурядових організацій які забезпечують проведення професійного моніторингу щодо ефективності

реалізації державою національної політики у сфері вищої освіти (інформація Центру досліджень у галузі освіти та інновацій при Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD)) [4, с. 9], більшість з питань проблематики якості вищої освіти все ще потребують на своє вирішення.

Приймаючи до уваги вище наведене, можемо констатувати той факт, що зміна ролі та місця соціально-політичних складових становлення публічного адміністрування в контексті процесів глобалізації та інтеграції повинна розпочинатись ще на етапі формування трудових можливостей майбутніх державних службовців. Ефективність цього процесу залежить не лише від досконалості змісту та практики реалізації навчальних програм, а у тому числі й від персоналій суб'єктів які залучаються до навчального процесу. Цілком очевидно, що формування професійних якостей майбутніх фахівців у сфер публічного управління, який відбувається в умовах інтернаціонального студентського колективу та за участю представників професорсько-викладацького складу зарубіжних університетів, сприятиме не лише розвитку якісних характеристик трудового потенціалу особистості, а і її вихованню в умовах багатоаспектного та мультикультурного професійного зовнішнього середовища. Отримавши вищу освіту в умовах високого рівня інтернаціоналізації навчального процесу, фахівець буде готовим, з одного боку, до виконання службових обов'язків в умовах процесів глобалізації та інтеграції професійного простору, адже він матиме досвід співпраці з представниками інших світових культур, а з іншого – до пошуку компромісу у вирішенні складних професійних завдань без втрати організаційних інтересів. Отже, професійні знання і досвід майбутнього фахівця у сфері публічного управління, набуття та формування яких відбулось у межах освітнього середовища з високим рівнем інтернаціоналізації, можуть бути розглянуті не лише на рівні конкурентоспроможних, а у тому числі і таких, які з часом забезпечать успіх інтеграційних процесів України до світових інститутів та інституцій.

Список використаної літератури

1. Круглий стіл «Вища освіта в системі факторів економічного розвитку України» [електронний ресурс] / Ресурси // Освітні тренди: сайт про сучасні тенденції розвитку освіти. – Режим доступу: <http://www.edu-trends.info/round-table-kneu/>
2. Мороз С.А. Механізми державного управління розвитком трудового потенціалу вищих навчальних закладів України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.держ.упр.: спец. 25.00.02. «Механізми державного управління» / С.А. Мороз. – Харків, 2017. – 28 с.
3. Higher Education System Strength [Electronic resource] / Rankings 2016 // Quacquarelli Symonds. – Access mode: <http://www.topuniversities.com/system-strength-rankings/2016>
4. OECD. Quality and Recognition in Higher Education– the Cross-border Challenge – Paris: OECD, 2004 – 203 p.